

SELETUSKIRI

põllumajandusministri määruse „Maaparandussüsteemi ühiseesvoolu uuendusprojekti sisu- ja vorminõuded” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Põllumajandusministri määruse „Maaparandussüsteemi ühiseesvoolu uuendusprojekti sisu- ja vorminõuded” eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on koostatud maaparandusseaduse § 50 lõike 3 alusel.

Põllumajandusministri 11. juuli 2003. a määruse nr 68 „Maaparandussüsteemi ühiseesvoolu uuendusprojekti sisu- ja vorminõuded” praktikas rakendamisel on tekkinud vajadus seda täiendada. Kuna kavandatud muudatused olid ulatuslikud ja muudeti ka määruse üldist ülesehitust, siis vormistati eelnõu terviktekstina.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna peaspetsialistid Helju Hubel (tel 625 6241, e-post helju.hubel@agri.ee) ja Olev Krist (tel 625 6243, e-post olev.krist@agri.ee).

Eelnõu koostamisse olid kaasatud mitmed Põllumajandusameti spetsialistid ning Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS ja Piiber Projekt OÜ vastutavad spetsialistid.

Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Christel Ilves (tel 625 6261, e-post christel.ilves@agri.ee) ja keeleliselt on eelnõu toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, e-post laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest peatükist, milles on kaheksa paragrahvi.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala, milleks on riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu uuendusprojekti (edaspidi *uuendusprojekt*) sisu- ja vorminõuded.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse üldnõuded uuendusprojektile.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse uuendusprojekti koosseis. Kehtiva määruse kohaselt tuleb uuendusprojekt vormistada paber kandjal ning PMA-le üle antav originaalallkirjadega eksemplar on originaal, mis võetakse aluseks uuendustöö tegemisel ning võrdlusmaterjalina juhul, kui mõnel uuendusprojekti alusel töid teostaval isikul tekib kahtlus uuendusprojekti õigsuses. Arvestades, et uuendusprojekti andmed kantakse maaparandussüsteemide registrisse, samuti arvestades, et projekteerija kasutab uuendusprojekti koostamisel Eesti topograafia andmekogu (edaspidi ETAK) andmeid, esitatakse uuendusprojekt juba praegu ka elektrooniliselt või elektroonilisel andmekandjal. Kuna eelnõus ei ole konkreetselt nõutud, millises vormingus tuleb uuendusprojekt vormistada, siis võib projekteerija esitada uuendusprojekti originaali kas paber kandjal allkirjastatuna või digitaalselt allkirjastatuna digitaalselt. Arvestades et uuendusprojekt koostatakse ainult riigi poolt korrashoitava ühiseesvoolu uuendamiseks, tuleb uuendusprojekti koostaja leidmiseks korraldada riigihange ning projekti vormi osas on võimalik tingimusi seada hankedokumentide koostamisel. Ühiseesvoolu asukohast parema ülevaate saamiseks on uuendusprojekti koosseisu lisatud ühiseesvoolu asukoha plaan. Keskkonnaministri 26. oktoobri 2011. a määruse nr 64 „Geodeetiline süsteem” alusel on kohustus koostada plaan L-EST97 ristkoordinaatide süsteemis ja Balti 1977. a kõrgussüsteemis. Kehtiva määruse lisas 1 kajastatavate

ühiseesvoolu tehniliste näitajate asemel esitatakse eelnõu lisa 1 projekteeritud uuendustööde mahtude kokkuvõte. Ühiseesvoolu tehnilised näitajad on esitatud ehitusprojekti ja neid ei ole vaja uuendusprojekti korrata. Uuendustööde tegemise seisukohalt on aga oluline eriliigiliste uuendustööde koondamine uuendustööde mahtude kokkuvõtteks, mis on ka alusandmeteks hankedokumentide koostamisel.

Eelnõu §-s 4 sätestatakse uuendusprojekti tiitellehele märgitavad andmed ja uuendusprojekti sisukorra koosseis. Võrreldes kehtiva määrusega märgitakse tiitellehele ka maaparandussüsteemide registri andmetele vastav ühiseesvoolu maaparandussüsteemi kood ja maaparandussüsteemi osa (edaspidi *maaparandusehitis*) kood.

Eelnõu §-s 5 sätestatakse ühiseesvoolu asukoha plaani aluseks olevad andmed, mõõtkava ja plaanile märgitavad andmed. Ühiseesvoolu asukoha plaani aluseks on väljavõte ETAKist. Ruumiandmete seaduse § 69 kohaselt on ETAKi andmete kasutamine kohustuslik, kui teabe kasutamisel tuleb lähtuda topograafilistest ruumiandmetest.

Eelnõu §-s 6 sätestatakse uuendusprojekti seletuskirja tekstilise osa koosseis ja seletuskirjale lisatavad tabelid.

Lõike 2 punkti 2 kohaselt kirjeldatakse seletuskirjas uuendusprojekti raames kavandatavaid ettevalmistavaid töid, nagu rohttaimestiku niitmine, puittaimestiku raie, kändude juurimine, voolutakistuste likvideerimine, sealhulgas koprapaisude likvideerimine, ning vajaduse korral olemasolevate mullavallide tasandamine ja lamapuidu likvideerimine. Lamapuit on puittaimestik, mis on varisenud voolusängi. Uuendusprojekti raames kavandatakse järgmised raietööd: puittaimestiku (võsa ja puistu) langetamine, langetatud tüvede laasimine ja puitmaterjali koondamine. Tüvede järkamine ja puitmaterjali kokkuvedu ning raiejäätmete edasine kasutamine on maaomaniku korraldada. Ettevalmistavate tööde mahud märgitakse lisa 3 toodud vormikohasesse tabelisse 3. Tabelis 3 märgitud puittaimestikku iseloomustavad mõisted on määratletud põllumajandusministri 25.07.2003 määruses nr 75 „Maaparandushoiutöödele esitatavad nõuded” ja 28.02.2011 määruses nr 75 „Maaparanduse uurimistöole esitatavad nõuded”.

Lõike 2 punkti 3 järgi kirjeldatakse seletuskirjas ühiseesvoolu voolusängi, vallialuste veeviimarite ja sissevoolunõvade tehnilist seisundit ning projekteeritud uuendustöid, nagu sette eemaldamine (sette maht, sette eemaldamise meetoodika, kuhu ja kuidas sette laiali planeeritakse), nõlva tasandamine ja voolusängi kindlustamine. Nimetatud uuendustööde mahud märgitakse lisa 3 toodud vormikohasesse tabelisse 4.

Lõike 2 punkti 4 kohaselt kirjeldatakse seletuskirjas ühiseesvoolu suubuvate üksikdreenide ja dreanažikollektorite suudmete (edaspidi *dreanažisuudmed*) ja suudmekraavide tehnilist seisundit ning projekteeritud uuendustöid, nagu mattunud dreanažisuudmete otsimine, settest puhastamine ja uuendamine ning suudmekraavide uuendamine. Dreanažisuudmete ja suudmekraavide tehniline seisund ja projekteeritud tööde mahud märgitakse lisa 3 toodud vormikohasesse tabelisse 5.

Lõike 2 punkti 5 järgi kirjeldatakse seletuskirjas ühiseesvoolul paiknevate truupide tehnilist seisundit ja projekteeritud uuendustöid. Truubi tehnilise seisundi osas kirjeldatakse truubi läbimõõdu vastavust arvutuslikule vooluhulgale, truubi torude ja otsakute seisundit, sette olemasolu ja mahtu truubis. Võimalikud projekteeritud uuendustööd on truubitorude asendamine või asendi korrigeerimine, otsakute uuendamine, olemasoleva truubi ja otsaku lammutamine, truubi muldkeha täiendav paigaldamine ning tee kruuskatte taastamine. Truubi tehniline seisund ja projekteeritud uuendustööde mahud märgitakse lisa 3 toodud vormikohasesse tabelisse 6. Nimetatud tabeli viimasesse veergu märgitakse truubi tähis, milles sisaldub ka truubi otsakute tüüp.

Lõike 2 punkti 6 kohaselt kirjeldatakse seletuskirjas ühiseesvoolul paiknevate või ühiseesvooluga seotud keskkonnakaitserajatiste, nagu settebasseinid, puhastuslodud, veekaitsevööndi laiend, eesvoolu põhjavall, nõlvapuiste, soodi avamiskraav, koelmupadjand ja tehisurupuiste vähkidele, tehnilist seisundit ja projekteeritud uuendustöid. Kui ühiseesvoolule kavandatakse uusi keskkonnakaitserajatise, siis põhjendatakse nende vajalikkust ja kontrollitakse, kas uue keskkonnakaitserajatise ehitamine muudab oluliselt ühiseesvoolu üldparameetreid (vooluhulk, keskmine vooluristlõige, põhja lang). Uuendustööna võib keskkonnakaitserajatise projekteerida, kui see ei muuda oluliselt ühiseesvoolu üldparameetreid.

Lõike 2 punkti 7 järgi kirjeldatakse seletuskirjas keskkonnakaitselisi ja muid piiranguid ning erinõudeid, millega peab uuendustööde tegemisel arvestama. Näiteks kirjeldatakse, millal on sobilik teatud töid teha, keda on vaja teavitada tööde alustamisest või kellega kooskõlastada tööde alustamine. Kaitstavatel loodusobjektidel asuvate või sellega piirnevate ühiseesvoolude uuendustöödel tuleb jälgida kaitstavate alade kaitsekorda. Kui kaitseeskirjaga on hoiutööd lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul, võib kaitseala valitseja esitada uuendusprojekti kooskõlastamisel uuendustöödele omapoolseid tingimusi, sealhulgas tööde mahu ja tegemise aja kohta, lähtuvalt konkreetsest kaitse-eeskirjast ja looduskaitseaduse § 14 lõikest 3 ning §-des 32 ja 33 esitatud nõuetest. Kõik tööd, mis tehakse kommunikatsioonide kaitsevööndis, tuleb enne uuendustööde alustamist kommunikatsioonide valdajatega täiendavalt kooskõlastada.

Lõike 4 kohaselt märgitakse lisa 3 tabelisse 7 uuendustööde eeldatav maksumus, mis arvestatakse lisa 1 märgitud uuendustööde lõikes. Maksumuste väljatoomine uuendusprojekti on vajalik Põllumajandusametile, kes korraldab ühiseesvoolude hoidu ja planeerib selleks riigieelarvelised vahendid. Abimaterjalina maksumuste arvestamisel saab kasutada kogumikku „Maaparandussüsteemide ehitus- ja hoiukulud ning kalkulaatiivsed ühikumaksumused meetme 3.4 rakendamisel” (Maaparanduse Ehitusjärelvalve- ja Ekspertiisbüroo, Tallinn 2005).

Eelnõu §-s 7 sätestatakse uuendusprojekti koosseisu kuuluvate tehniliste jooniste loetelu ja neile märgitavad andmed ning näidatakse, mis mõõtkavas tuleb joonised tellijale esitada.

Lõikes 4 loetletakse andmed, mis märgitakse uuendusprojekti projektplaanile. Võrreldes kehtiva määrusega on loetelu täpsustatud ja täiendatud.

Lõike 4 punkti 3 alusel märgitakse uuendusprojekti projektplaanile ETAKi andmed ühiseesvoolu pervest mõlemale poole 25 meetri ulatuses. Nimetatud vööndi laiuse määratlemisel tugineti ka Põllumajandusministeeriumi tellitud uurimistööle „Maaparandussüsteemi eesvoolu nõuetekohaseks toimimiseks vajaliku kaitsevööndi ulatuse määramise ja sellel inimtegevuse piiramise vajaduste selgitamise uuring” (Alkranel OÜ, Tallinn 2012).

Lõikes 5 loetletakse andmed, mis märgitakse ühiseesvoolu pikiprofiilile. Võrreldes kehtiva määrusega on loetelu täpsustatud ja täiendatud.

Lõike 5 punkti 12 alusel märgitakse ühiseesvoolu pikiprofiilile ühiseesvooluga lõikuvate maapealsete ja maa-aluste kommunikatsioonide asukoht ja iseloomulikud andmed. Nimetatud kommunikatsioonid on elektriliinid ja -kaablid, sideliinid ja -kaablid, gaasitorud, teed, kanalisatsiooni- ja veetorud ning muud ühendusvahendid. Iseloomulikud andmed näiteks tee kohta on tee nimetus ja teekatte kõrgusarv tee teljel, elektriliini kohta pinge ja liinide kõrgus, gaasi-, vee- ja kanalisatsioonitorude kohta nimetus ja läbimõõt.

Lõike 6 kohaselt võib uuendusprojekt sisaldada 2013. aastal täiendatud kogumiku „Maaparandusrajatiste tüüpjoonised” rajatiste jooniseid. Kui projekteeritava rajatisele puudub nimetatud kogumikus tüüpjoonis või ei saa seda otse kohaldada, koostab projekteerija vajaliku rajatise tehnilise joonise ja lisab selle projekti koosseisu.

Eelnõu §-s 8 toodud rakendussätete kohaselt jõustub määrus 1. septembril 2013. aastal. Eelnõus on selguse mõttes ja parema arusaadavuse tagamiseks korratud haldusmenetluse seaduse § 5 lõike 5 kohast põhimõtet, et ka juhul kui menetluse ajal õigusnormid muutvad, kohaldatakse menetluse alguses kehtinud õigusnorme.

Eelnõu sisu vastab maaparandusseaduses sätestatud volitusnormi ulatusele. Eelnõu ei kitsenda ega laienda maaparandusseaduse sätteid.

Terminoloogiliselt on eelnõus järgitud teiste asjakohase valdkonnaga seotud õigusaktide ja maaparanduse praktikas väljakujunenud terminoloogiat. Eelnõus ei ole kasutusele võetud uusi termineid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse vastuvõtmine aitab korrastada ja ühtlustada ühiseesvoolu uuendusprojekti sisu ja vormi.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. septembril 2013. aastal.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati ministeeriumitele kooskõlastamiseks õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu.

Keskkonnaministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega. Esitatud muudatusettepanekutega arvestamata jätmise või arvestamise kohta vormistatud tabel on toodud seletuskirja lisa. Teised ministeeriumid ei ole ettenähtud tähtajaks eelnõude kooskõlastamise infosüsteemi EIS kandnud kirja eelnõu kooskõlastamise või eelnõuga põhjendatult nõustumata jätmise kohta ning ei ole taotlenud tähtaja pikendamist ega teatanud sellest ning seetõttu loetakse eelnõu vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõikele 4 kooskõlastatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler